

Na bloku przy ul. Kraszewskiego, gdzie mieszkała prof. Wilhelmina Iwanowska, odsłonięto tablicę pamiątkową.

W roku 2025 obchodzimy 120-lecie urodzin prof. Wilhelminy Iwanowskiej, wybitnej astronomki, współtwórczyni obserwatorium w Piwnicach. Aby upamiętnić tę rocznicę, ten rok został w Toruniu ustanowiony decyzją Rady Miasta Rokiem Wilhelminy Iwanowskiej.

W rocznicę urodzin wybitnej astronomki 2 września 2025 r. przedstawiciele władz miasta złożyli kwiaty na jej grobie na cmentarzu św. Jerzego.

Następnie na bloku przy ul. Kraszewskiego 20-22, gdzie przez blisko 40 lat mieszkała Pani Profesor, została odsłonięta tablica pamiątkowa. Uroczystość zgromadziła szerokie grono gości, wśród których byli m.in. marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki, prezydent miasta Paweł Gulewski, wójt gminy Łubianka Dagna Całbecka, przewodniczący Rady Miasta Łukasz Walkusz oraz radni Magdalena Cynk-Mikołajewska i Michał Zaleski, były przewodniczący Rady Miasta Bogdan Major, pełnomocnik Prezydenta Miasta Torunia ds. do spraw Dziedzictwa

Kulturowego Torunia prof. Michał Białkowski, prorektorka ds. promocji i współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK, przedstawiciele środowisk nauki i kultury. Gościem szczególnym wydarzenia był cioteczny wnuk Wilhelminy Iwanowskiej, Jan Pruski, obecna była także prof. Cecylia Iwaniszewska oraz grono zaprzyjaźnionych osób. Przybyła także młodzież ze Szkoły Podstawowej z Pigży, noszącej imię prof. Wilhelminy Iwanowskiej, oraz ze Szkoły Podstawowej nr 7 im. Mikołaja Kopernika.

- *Osiedle Młodych to miejsce w Toruniu, gdzie mieszkało i wciąż mieszka wiele osób związanych z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika i tworzącym go od podstaw. Tu mieszkała bohaterka tego dnia, a także obecna wśród nas prof. Cecylia Iwaniszewska czy np. prof. Artur Hutnikiewicz. Ale prof. Iwanowska miała też drugi dom – to Piwnice i obserwatorium, którego budowę zainicjowała –* **wspominał marszałek Piotr Całbecki.**

- *Gdyby nie Pani Profesor, nie mielibyśmy Wydziału Astronomii na toruńskim uniwersytecie, a przecież jesteście miastem, w którym urodził się Mikołaj Kopernik. Stąd nasza dozgonna wdzięczność za wkład w stworzenie tak ważnego ośrodka naukowego i rozświetlenie Torunia. Tworząc uniwersytet, osoby takie jak prof. Iwanowska tworzyły nasze miasto. Dzięki temu możemy się szczyć, że jesteśmy miastem akademickim –* **mówił prezydent Paweł Gulewski.**

- *Odsłonięcie tablicy pamiątkowej to nie tylko oddanie szacunku, ale przede wszystkim zachowanie w pamięci tak ważnej postaci, jaką była prof. Wilhelmina Iwanowska. Dziękuję zatem za tak liczną obecność młodzieży, dzięki której jej dokonania dla nauki i dla miasta przetrwają –* **podkreślił przewodniczący Rady Miasta Łukasz Walkusz.**

- *Prof. Iwanowska utożsamiała wszystkie cechy i wartości, które pozwoliły stworzyć z niczego nasz uniwersytet, a potem wzmacniać go wbrew trudnościom i przeszkodom. Byłą wielką propagatorką życia i działalności Mikołaja Kopernika, podziwiała jego geniusz i odwagę naukową. Wspominała, że to właśnie jego postać przekonała ją, by osiedlić się w Toruniu, by tutaj rozpocząć życie na nowo –* **mówiła dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK, prorektorka ds. promocji i współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.**

Jaką osobą była prof. Wilhelmina Iwanowska? O tym opowiedział Jan Pruski, który swoją „ciocię” – cioteczną babkę pamięta jako osobę ciepłą, niezwykle rodzinną,

serdeczną. – W wolnym czasie poświęcała nam swoją uwagę i troskę, a także wprowadzała w swoje naukowe życie. Dzięki niej spotykaliśmy wiele ważnych osobistości świata nauki. Swoją działalność astronomiczną traktowała jako coś więcej niż zawód – jako misję, jako wzorzec swego rodzaju poświęcenia, za który stawiała Kopernika – samotnika z Torunia i Fromborka – **wspominał Jan Pruski**. Ale, jak opowiadał, równie ważny jak praca był dla niej odpoczynek, np. na Mierzei Wiślanej czy w lesie, gdzie przytulając się do drzew, czerpała energię.

W ramach obchodów Roku Wilhelminy Iwanowskiej, również 2 września 2025 r. w Książnicy Kopernikańskiej została otwarta wystawa pn. „Pierwsza dama polskiej astronomii. Prof. Wilhelmina Iwanowska”. Tego dnia wieczorem w Akademickim Centrum Kultury i Sztuki Od Nowa będzie miał premierę monodram muzyczny „Astronomka” oparty na wspomnieniach prof. Iwanowskiej, w wykonaniu Marii Cynk-Mikołajewskiej. Twórczyni monodramu uzyskała Stypendium Miasta Torunia w dziedzinie Kultury na jego opracowanie i zaprezentowanie.

Fot. © UMT 2025, autor: Sławomir Kowalski, licencja: CC BY-NC 4.0

- [Go back](#)
- [Share on: X](#)
- [Share on: FB](#)
- [Print](#)
- [PDF](#)